

Havs och Vatten myndigheten

Välkommen till dialog 2

Naturrestauration i marina ekosystem

Havs
och Vatten
myndigheten

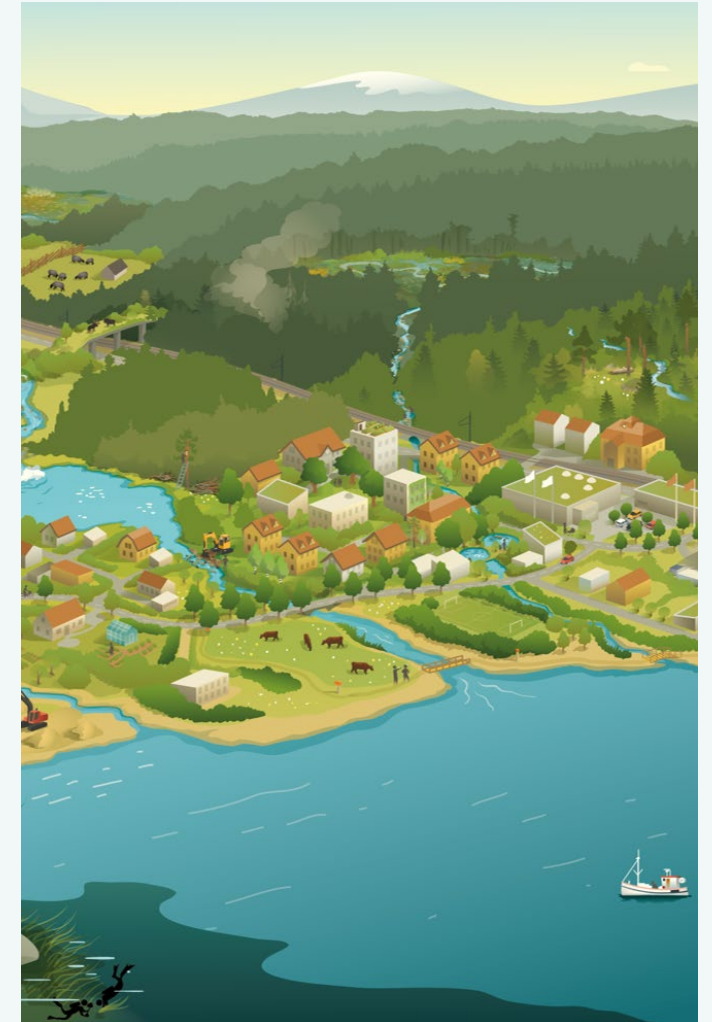

2015-11-18

Varför är vi här idag?

- » För att berörda aktörer ska få en möjlighet att bidra med erfarenheter, kunskaper och perspektiv för att utveckla planen.
- » För att HaV ska få en möjlighet att förbättra planförslaget.
- » För att förbättra samverkan och skapa förtroende och engagemang för att genomföra förordningen om naturrestaurering. Delaktighet och samverkan är viktiga delar i förordningen.
- » Vi vill lägga grunden för ett långsiktigt arbete.

Agenda

- » 09.00 – 09.15 Introduktion
- » 09.15 – 09.50 Information om HaV:s arbete med NRF
- » 09.50 – 10.00 Paus
- » 10.00 -11.30 Samtal i grupp om hur vi ska arbeta med NRF
- » 11.30 – 12.00 Gemensam återsamling
- » 12.00-13.00 Paus för lunch
- » 13.00 – 13.15 Information om åtgärdsförslagen i dialogunderlaget
- » 13.15 -14.30 Samtal i grupp om åtgärder
- » 14.30-15.00 Gemensam återsamling

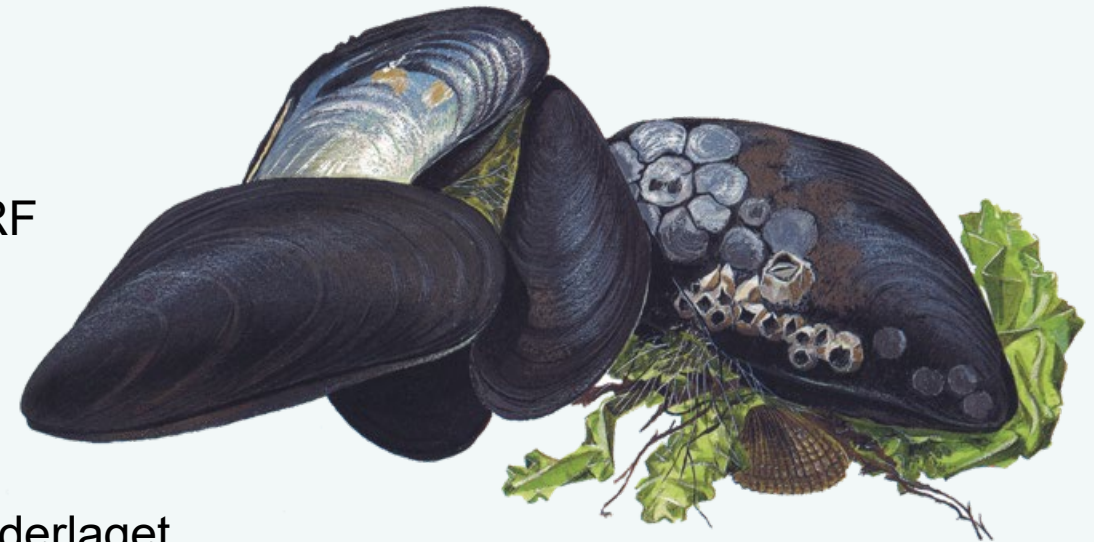

Illustration: Wilhelm von Wright

Förutsättningar för mötet

- » Detta är ett komplext uppdrag som ska bli klart inom en begränsad tid.
- » Vi har skickat ut underlag inför mötet.
- » Det är ett pågående arbete – en hel del har hänt i projektet sen 20 oktober.
- » Det går fortfarande att komma med både konkreta och mer ”visionära” inspel.
- » Det går också att lämna synpunkter efter detta mötet.

National restoration plan (NRP)	
1. Basic information	
1.1 Member State	Two-digit code according to the code list of countries
1.2 Date of submission of the plan	YYYY-MM-DD
1.3 Responsible or coordinating body/bodies	Free text, suggested max. 3 000. characters
1.4. Is this a revised version of the NRP? (Art.19)	Yes/No If 'yes', Additional Information I should be completed
1.5 Summary of the NRP	Free text, max. 10 000 characters
Part A – Information across targets	
2. Preparing and establishing the NRP (Art.15(3)(w))	
2.1 Public participation (Art. 14(20) and Art.15(3)(w))	
2.1.1 Summary of the preparation process, outcome of public participation and stakeholders' engagement	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.2 Considerations of the diversity of situations in various regions (Art.14(16)(c) and 15(6))	
2.2.1 Considerations of the diversity of regional characteristics in regions, including their social, economic and cultural requirements and population density (Art 14(16)(c) and 15(6)) (optional)	a) cross-cutting considerations (free text, suggested max. 3 000 characters) b) article-specific considerations – indicate one or more article(s) from the code list of articles c) article-specific considerations (free text, suggested max. 3 000 characters)
2.3 Considerations of the specific situation of outermost regions (if applicable) (Art.14(16)(c) and Art.15(3)(o))	
2.3.1 Considerations of remoteness, insularity, small size, difficult topography, and climate in outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.3.2 Considerations of the biodiversity in outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.3.3 Considerations of associated costs for protection and restoring the ecosystems of outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
3. Contributions to overarching targets and objectives set out in Art.1	
3.1 Contribution to overarching objectives set out in	Free text, suggested max. 3 000 characters

Incheckning

Foto: Karin Bernodt/Havs- och vattenmyndigheten

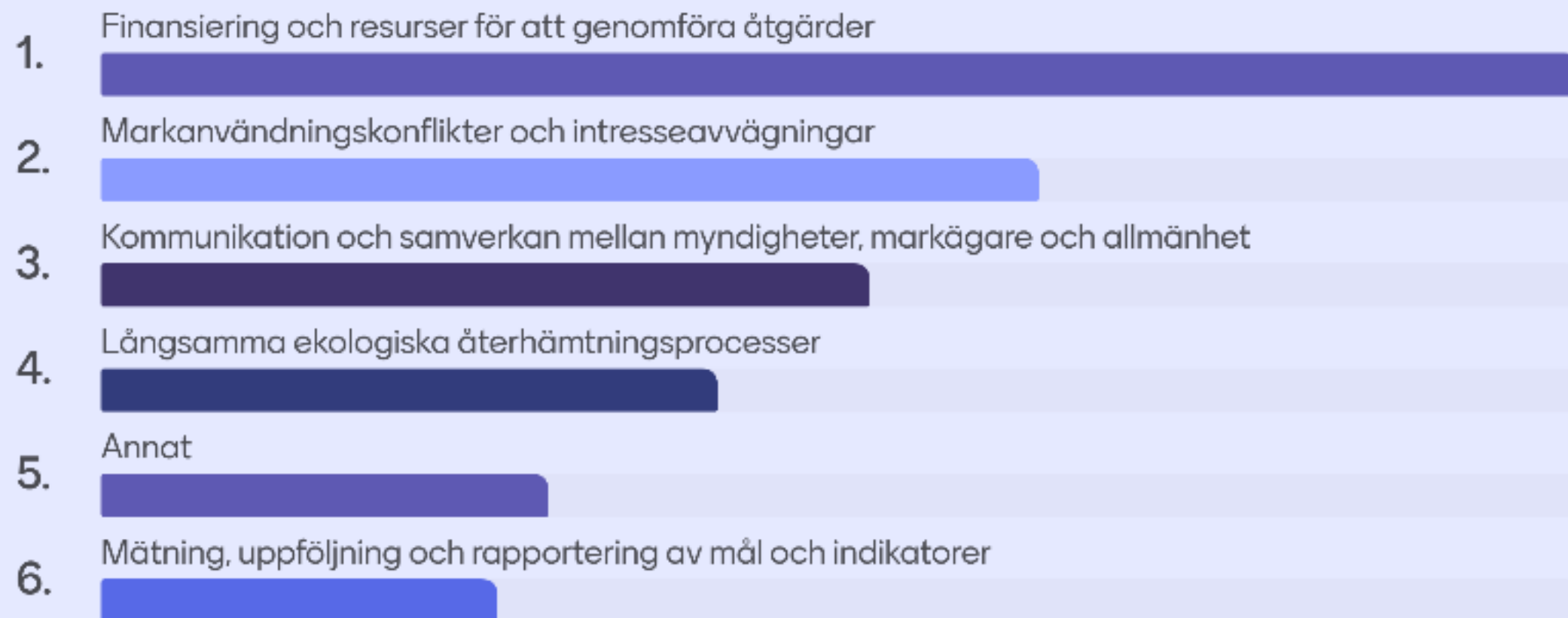
Vad är det bästa med havet och marina ekosystem?

Word cloud responses:

- den biologiska mångfalden
- spännande
- motståndskraften
- vackert
- fiskarna
- fisk
- 47102821
- liv
- bad
- segling
- känslan
- frihetskänsla
- friheten
- allt
- smaken
- senester
- lukten
- fisket
- solglitter
- energin
- komplext
- vyerna
- mångfald
- tumlare

Vad är den största utmaningen med naturrestaureringsförordningen?

Join at menti.com | use code **5450 4150**

 Mentimeter

Vad ser du fram emot att prata om idag?

Konkreta åtgärder

Förhållandet till ÅPH

Hur vi gemensamt kan jobba för en bättre havsmiljö

Vad är rimligt att börja med.

Finansiering

Höra om hur arbetet går framåt

Samverkan

Rätt åtgärd på rätt plats, och i rätt ordning. Hur ser vi till att det blir så?

Målbild

Hur svenska företags ska skonas från kostnader

Vad vi måste mäta i naturen för att få svar på om vi har lyckats. Vilka mätvärden, indikatorer och hur det ska mätas.

Arbetssätt

Introduktion och bakgrund NRF

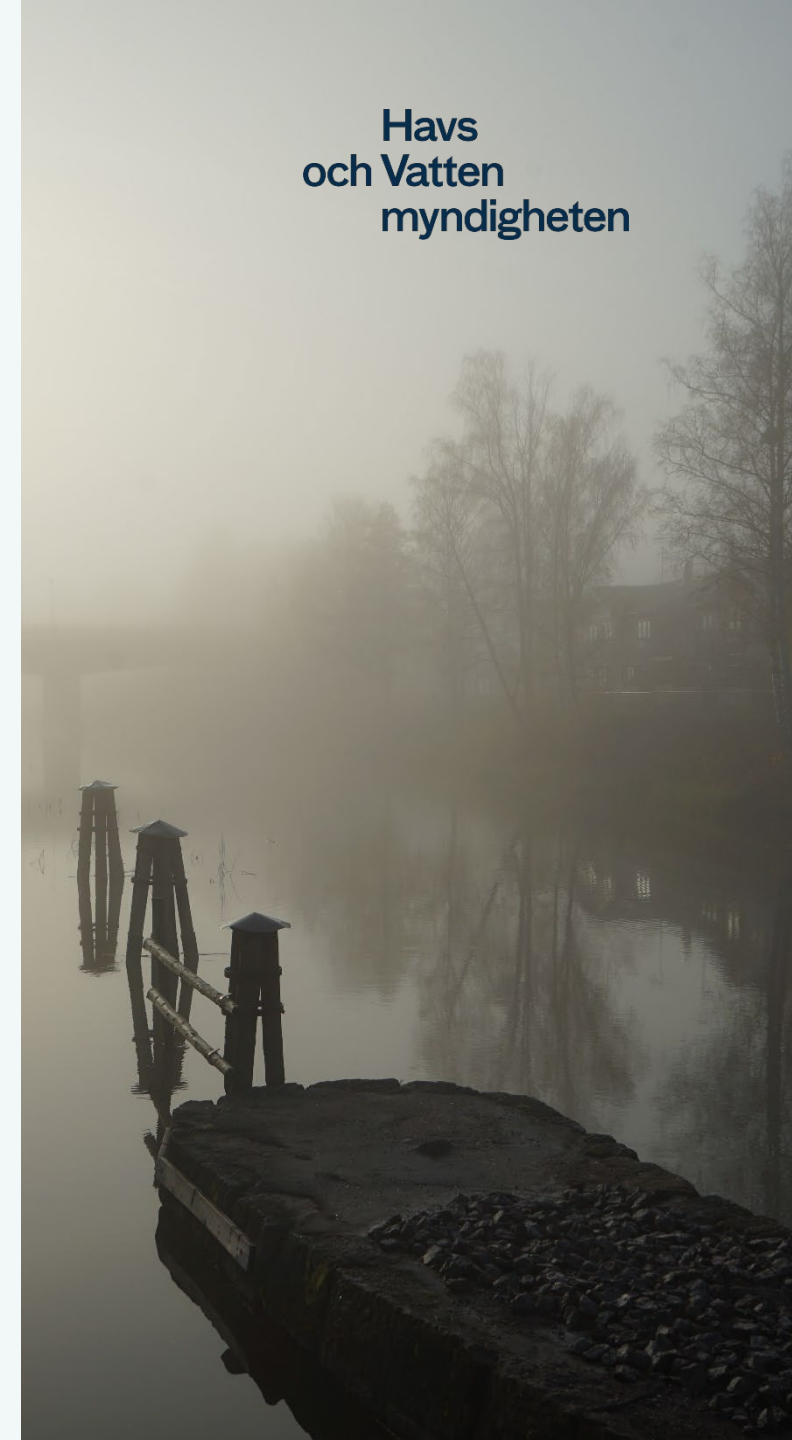
Vad är EUs restaureringsförordning ?

Direktverkande förordning som innehåller **bindande mål** för alla medlemsstater, inklusive Sverige, med delmål för 2030, 2040 och 2050

Gäller sedan augusti 2024, många krav redan aktiva

Övergripande mål

- » Medlemsstaterna ska genomföra effektiva och områdesbaserade restaureringsåtgärder

Regeringsuppdraget

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk samt Boverket, och utifrån inhämtad kunskap och synpunkter från länsstyrelserna, utarbeta ett förslag till nationell naturrestaureringsplan enligt EU:s förordning om restaurering av natur samt lämna en konsekvensutredning av planförslaget.

I uppdraget ingår även att analysera och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av förordningen samt att lämna en konsekvensutredning av förslagen.

Uppdraget ska redovisas senast den 27 februari 2026.

Vi gör det tillsammans!

Förslaget till plan tas fram i dialog där erfarenheter, kunskap och perspektiv från många av samhällets aktörer är en grund för arbetet

Fem myndigheter deltar i projektledning, styrgrupp och olika delprojekt.

- 7 delprojekt hanterar den nationella restaureringsplanens olika sakområden
- 6 tvärgående funktioner för juridisk analys, delaktighet, kommunikation, miljöbedömning, konsekvensutredning och informationsförsörjning.

Delaktighet sker både på en övergripande nivå och för respektive ekosystem

Grunden för ett långsiktigt arbete

År 2027

EU-kommissionen godkänner nationella restaureringsplanerna och arbetet börjar.

År 2032

Första revideringen

2024

2027

2030

2040

2050

År 2024

Förordningen träder i kraft. RU till myndigheterna att ta fram förslag till plan 2024-2026. Regeringen skickar in planen till kommissionen 2026.

År 2030

Minst 20 procent av EU:s skadade ekosystem ska vara restaurerade.

År 2040

Restaurering ska vara påbörjad för minst 60 procent av EU:s skadade ekosystem

År 2050

Alla skadade ekosystem vara restaurerade.

Vad innebär restaureringsför- ordningen i marina ekosystem?

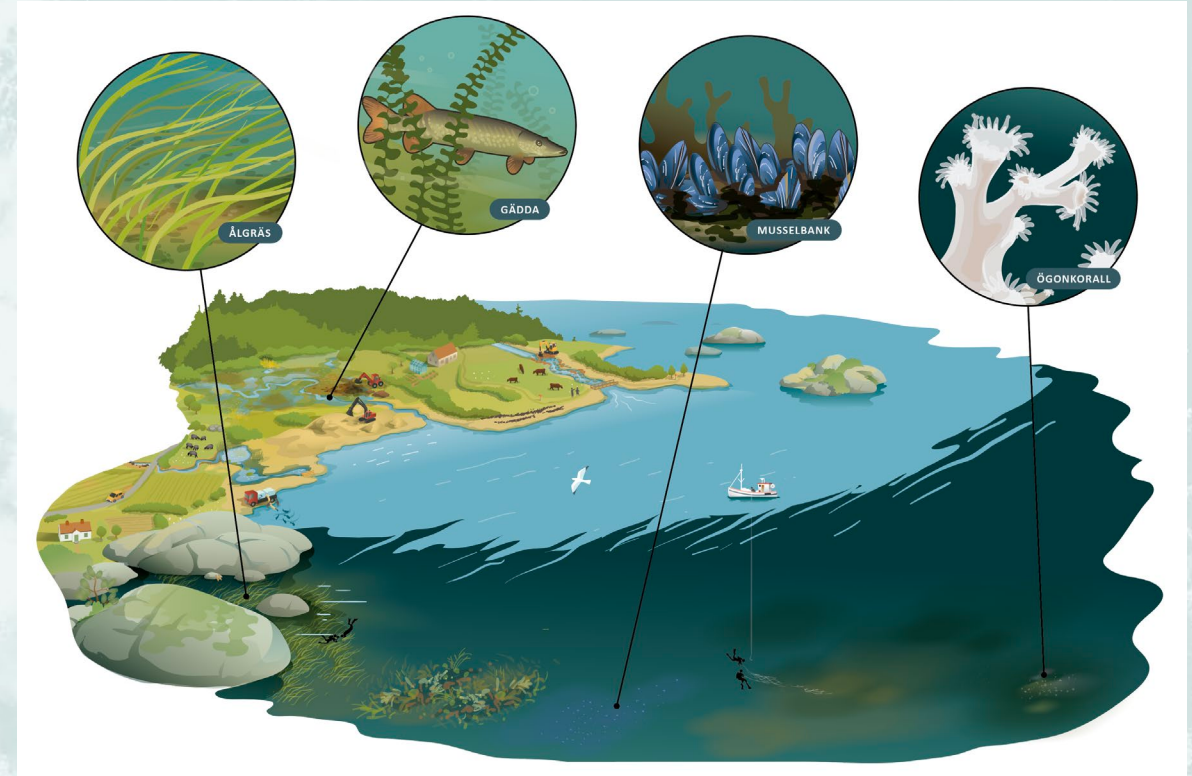
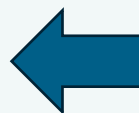

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Sju grupper av marina livsmiljöer som finns i bilaga II och fyra livsmiljötyper från habitatdirektivet

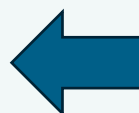
Havs
och Vatten
myndigheten

1. Sjögräsbäddar (rotad undervattensvegetation)
2. Makroalgskogor
3. Skaldjursbäddar
4. Maerlbäddar
5. bäddar av svampdjur, koraller och korallalger
6. Hydrotermala öppningar (bubbelrev)
7. Mjuka sediment

För dessa sju grupper av livsmiljötyper pågår ett arbete med underlag från SGU för att identifiera dem och ta fram arealuppgifter. Det är en utmaning då det bygger på en indelning vi inte tidigare arbetat med på lika detaljerad nivå, men en fördel då den grundläggande indelningen är samma som i havsmiljödirektivet.

Estuarier 1130
Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten 1140
Kustnära laguner 1150
Smala vikar i boreal Östersjökust 1650

För dessa fyra livsmiljöer har vi underlag från bedömningen enligt habitatdirektivet. De utgör en mindre del av den totala marina arealen, men det finns också ett överlapp mellan dessa och de sju grupperna ovan. Procentsatser och målår är i vissa fall tuffare för denna grupp.

Mål och krav i förordningen

Förbättra tillståndet

- » För grupperna 1-6 och de fyra från habitatdirektivet ska åtgärder genomföras för minst 30 procent av som inte är i gott tillstånd senast 2030, för minst 60 procent av arealen av varje grupp 1–6 senast 2040 och för minst 90 procent 2050.
- » Mjuka sediment har ingen procentsats till 2030 och länderna kan välja en lägre än 90 % till 2050 så länge det inte hindra god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet. Senast 2040 ska åtgärder genomföras för minst två tredjedelar av den procentsats som valts.

Återetablera arealer

- » Samma som ovan för grupp 1-6 och de fyra från habitatdirektivet.

Förbättra kunskap

- » Senast 2030 ska tillståndet för 50 procent av arealen för grupperna 1-6 vara känt och senast 2040 ska tillståndet för hela arealen i dessa grupper vara känt. För grupp 7 ska tillståndet vara känt för 50 procent av arealen senast 2040 och till 2050 för hela arealen. För de fyra från habitatdirektivet ska tillståndet vara känt för 90 % till 2030 och för alla till 2040.

Mål och krav i förordningen

Livsmiljöer för arter

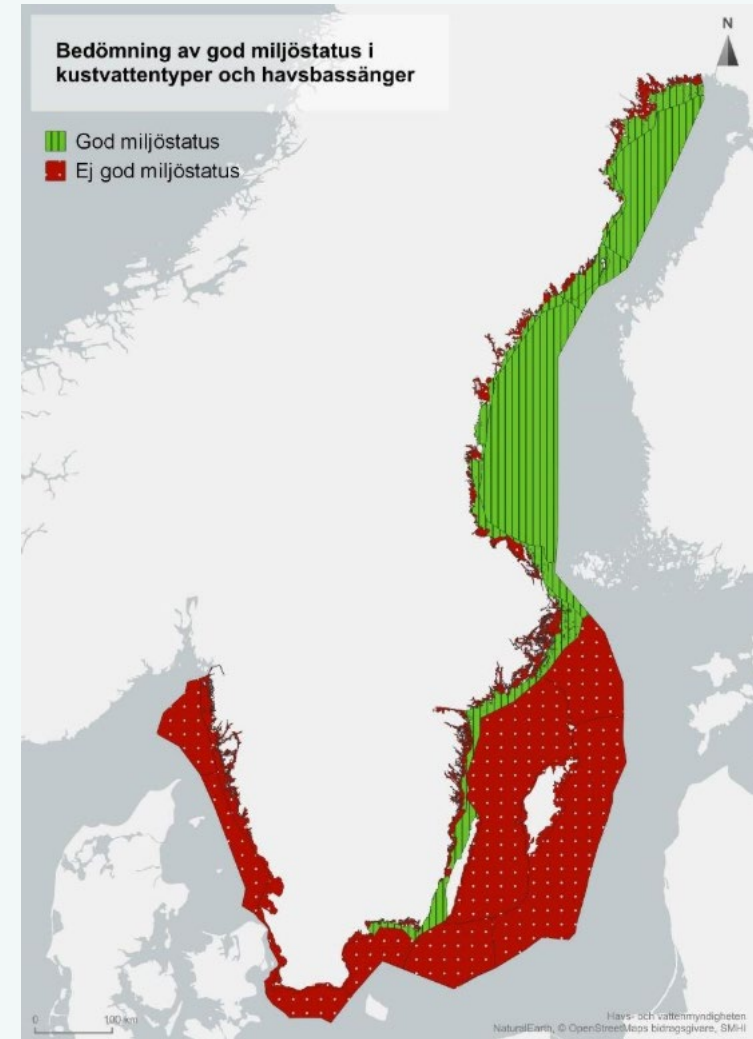
- » Utöver livsmiljötyperna så ska även livsmiljöer för utpekade arter förbättras. Dessa arters livsmiljöer ska förbättras vad gäller kvalitet och kvantitet särskilt för de delar av deras livsmiljöer som inte ingår i de livsmiljötyperna.
- » Målet är en ökad trend mot tillräcklig kvalitet och kvantitet för dessa livsmiljöer.

Icke försämringskrav

- » Det finns också krav på att förhindra ytterligare försämring både när det gäller tillståndet och areal för livsmiljötyperna.

Exempel på hur läget ser ut idag

Bedömning av havsbottnens integritet (deskriptor 6 i havsmiljödirektivet från bedömningen 2024. God miljöstatus bedöms per kustvattentyp och havsbassängernas utsjövatten. I bedömningen ingår Fysisk störning, fysisk förlust och indikatorer som mäter effekter av övergödning.

Exempel på hur läget ser ut idag

HAV		SAMLAD BEDÖMNING 2019–2024			
KOD	NAMN	BOR	CON	MBAL	MATL
1130	Estuarier				
1140	Blottade ler- och sandbottnar				
1150	Laguner				
1650	Smala Östersjövikar				

Samlad bedömning av bevarandestatus i marin miljö, enligt Art- och habitatdirektivet, fördelat per biogeografiskt område. Grön=gynnsam status, gul= otillfredsställande, röd=dålig. BOR=boreal region, CON=kontinental. MBAL=marin baltisk, MATL=marin atlantisk.

Samordning med havsmiljödirektivet och övriga direktiv

Vi måste lägga pusslet!

Samordningen med genomförandet av havsmiljödirektivet är central framför allt när det gäller åtgärder, men sannolikt även när det gäller att förhindra försämring.

Att jobba tillsammans från avrinningsområden ut till kustvatten och vidare till utsjövatten är en annan viktig del.

Referensarealer och bedömning av tillstånd

- » Livsmiljötyperna i bilaga II bygger på ett annat indelningssystem, EUNIS, jämfört med livsmiljötyperna i bilaga I. EUNIS används sedan tidigare i havsmiljödirektivet, men inte på lika detaljerad nivå som krävs i restaureringsplanen.
- » Detta innebär att referensarealer för grupperna 1-6 måste tas fram i samband med planen. Vi har ännu inte bestämt hur referensarealerna ska förhålla sig till nuvarande arealer av livsmiljötyperna, men det kommer att relatera till behoven av ytterligare areal som identifierats för de marina livsmiljöerna i habitatdirektivet.
- » Hur vi gör bedömningen av gott tillstånd är en annan utmaning där vi ännu inte bestämt oss. Vi har t.ex. en heltäckande bedömning av god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet, men inte så detaljerad skala.

Frågor?

**Paus
Åter 10.15**

Gruppsamtal 1: Hur borde vi arbeta med NRF?

1. Vad ser du för möjligheter och hinder med NRF?
2. Vi måste samordna och skapa en förvaltning av våra vatten där alla direktiv, förordningar och politiska mål kan hanteras. Hur skapar vi en samordnad förvaltning?
3. Hur skapar vi ett enhetligt nationellt kunskapsunderlag som vi kan utgå från i arbetet med NRF, havsmiljödirektivet mm?
4. Hur skapar vi en dialog och samverkan i genomförandet?

Spelregler för mötet

- » Syftet med mötet är att vi ska få möjlighet lära oss av er, och ni ska få möjlighet att göra inspel och bidra med synpunkter och perspektiv.
- » Vi respekterar varandra, räcker upp handen när vi vill prata. Samtalsledare/moderator fördelar ordet och håller tiden.
- » Det är viktigt att alla får möjlighet att komma till tals - prata tydligt och var kortfattad när det går.
- » Ha gärna din kamera på för att det ska kännas mer som ett "riktigt samtal" mellan människor.
- » Var närvarande - stäng gärna av notiser och telefon.

Vad pratades det om i grupperna?

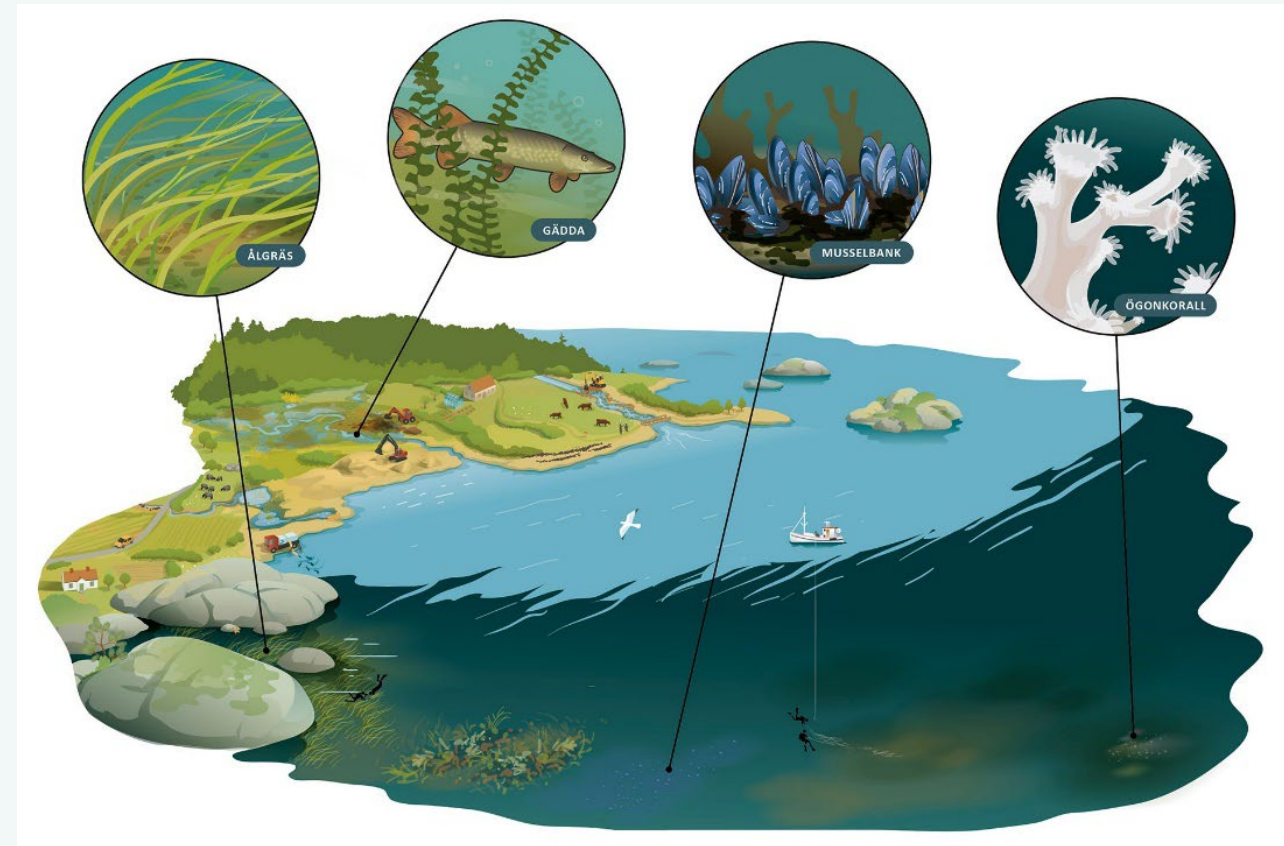

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Lunch 12.00-13.00

Åtgärder och styrmedel – hur kan vi förbättra planförslaget?

Prioriterade åtgärdsförslag i marina ekosystem?

Författningsändringar

- » Ändringar som innebär att försämring eller minskning av areal av livsmiljöer inte fortsätter, t.ex. att det relateras till de "nya" marina livsmiljötyperna i olika lagstiftningar.
- » Ändringar i havsmiljöföreskrifterna som ger underlag för åtgärder i åtgärdsprogram.
- » Ändringar som ger möjlighet till ökat skydd, åtgärder och kunskap (nya skyddsformer, lättare sprida underlag)

Passiva åtgärder

- » Åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten och livsmiljötyper på bottenarna genom att minska viktiga belastningar (näringsämnen, farliga ämnen, skräp, fysisk påverkan med mera). Sker till stor del genom åtgärdsprogrammen enligt havsmiljöförordningen och vattenförvaltningsförordningen.
- » Bättre och utökat områdesskydd.

Aktiva åtgärder

- » Fysiska åtgärder för att förbättra livsmiljötyper lokalt (t.ex. ålgräsängar, skaldjurbäddar, lekområden)

Ekosystemövergripande åtgärder

1. Utveckla och förstärk befintliga former för naturvård
2. Kommunikation, lärande och samverkan i genomförandet av förordningen
3. Öka kunskapen om miljötillståndet och utveckla prioriteringsunderlag
4. Öka nyttjandet av offentlig upphandling som styrmedel
5. Stärkta ekonomiska incitament för att bevara biologisk mångfald och utveckling av kompletterande finansieringsformer
6. Övervakning

Gruppsamtal 2: Åtgärder och styrmedel

1. Är åtgärderna genomförbara? Varför / varför inte?
2. Vilka styrmedel är viktiga för genomförandet?
3. Vilka fysiska åtgärder borde vara mest prioriterade för att uppnå störst nytta?
4. Hur kan vi förbättra eller utveckla åtgärderna? Saknas någon åtgärd/ styrmedel?
5. Vilka miljöeffekter och konsekvenser medför åtgärderna? (Särskilt fokus på synergier och konsekvenser avseende: klimatanpassning, livsmedelstrygghet)
6. Hur ska vi följa upp och övervaka planen?

Vad pratades det om i grupperna?

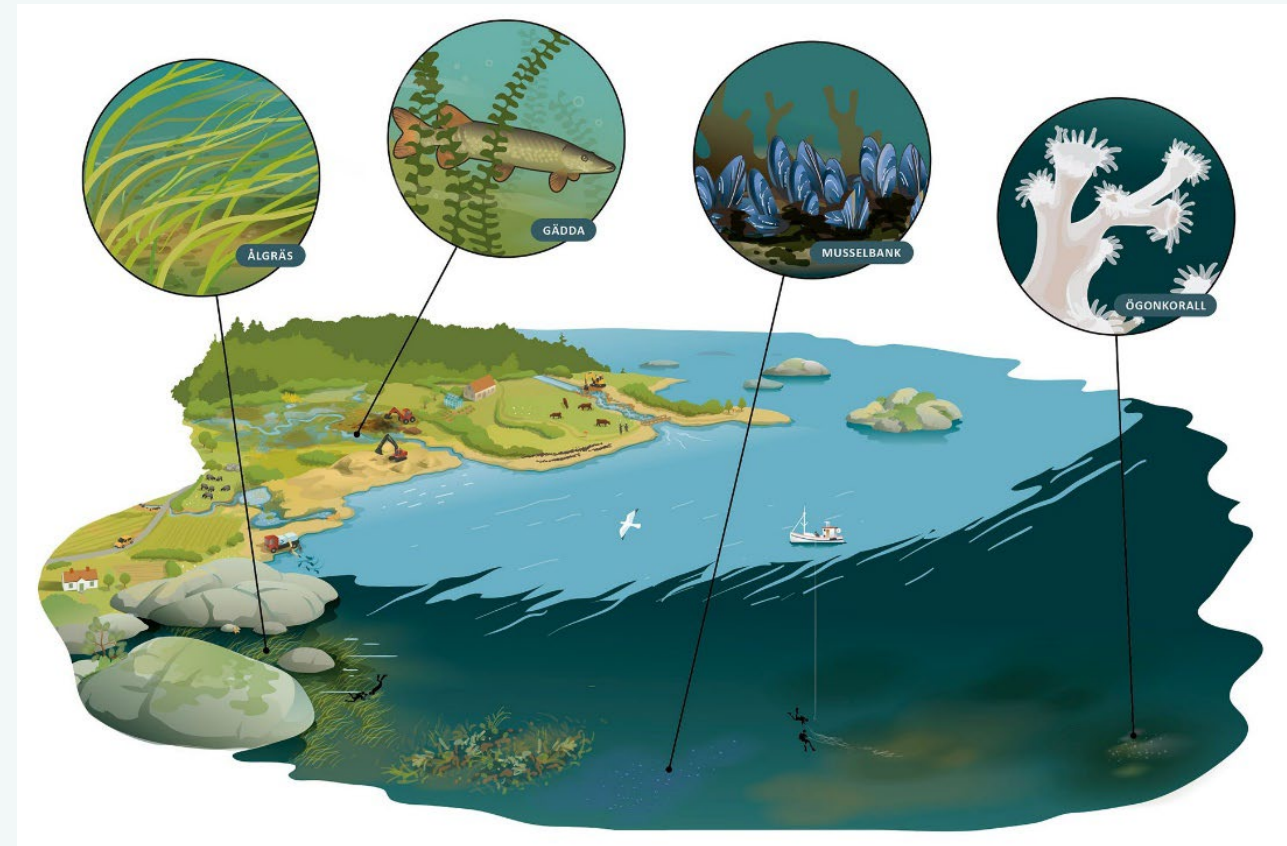

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Hur hanterar vi era synpunkter?

- » Vi sammanfattar och skickar anteckningar från mötet till artikelgrupperna som arbetar in dem i förslaget till plan.
- » Vi publicerar en sammanfattning av gruppsamtalen med deltagarna på vår webb.
- » Vi delar en sammanfattning av webbenkätens synpunkter.
- » Presentationen från mötet kommer också att publiceras på webben.

Vad händer framöver i regeringsuppdraget?

- Dialogmöten kring olika delar av förordningen
- Webbenkät och miljöbedömning enligt Miljöbalken
- Utveckling av slutleveransen
- Beredning i myndigheterna
- 27 feb 2026 lämnas förslaget till regeringen

Vad händer när myndigheterna lämnat in förslaget?

- Regeringen ska lämna sitt förslag till EU-kommissionen i september 2026
- EU-kommissionen granskar och återkommer till Sverige, senast efter 6 månader
- Möjlighet för Sverige att justera planen
- Sveriges skickar in planen senast september 2027
- Planen genomförs
- Revidering av planen 2032

Grunden för ett långsiktigt arbete

År 2027

EU-kommissionen godkänner nationella restaureringsplanerna och arbetet börjar.

År 2032

Första revideringen

2024

2027

2030

2040

2050

År 2024

Förordningen träder i kraft. RU till myndigheterna att ta fram förslag till plan 2024-2026. Regeringen skickar in planen till kommissionen 2026.

År 2030

Minst 20 procent av EU:s skadade ekosystem ska vara restaurerade.

År 2040

Restaurering ska vara påbörjad för minst 60 procent av EU:s skadade ekosystem

År 2050

Alla skadade ekosystem vara restaurerade.

Information och kontakt

- » På Naturvårdsverkets webbsida samlas information om projektet: [Naturvårdsverket om förordningen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/naturvardsverket-om-forordningen)
- » HaVs webbsida: [Arbete med nationell restaureringsplan - Restaurering i vatten - Miljöpåverkan och åtgärder - Havs- och vattenmyndigheten](https://havochvatten.se/arbete-med-nationell-restaureringsplan-restaurering-i-vatten-miljopaverkan-och-avgarder-havs-och-vattenmyndigheten)
- » Webbformulär: [Lämna synpunkter på dialogunderlag – förslag till nationell plan för naturrestaurering](https://havochvatten.se/lamna-synpunkter-pa-dialogunderlag-forslag-till-nationell-plan-for-naturrestaurering) (OBS idag är sista dag!)
- » NRF mejladress: nrf@havochvatten.se

Mentimeter.com Kod: 47102821

Vad tar du med dig från dagens möte?

Bra diskussioner

Komplexiteten

Bra forum, men ser fram emot konkreta åtgärder

Bra upplägg att diskutera i smågrupper

Att diskussionerna är nödvändiga. Skulle vara bra att fortsätta...

Hur säkerställa att NRF-implementeringen blir vetenskapligt baserad isf för politiskt styrd?

Fortfarande oklart hur Sverige kommer arbeta med restaureringsförordningen...

Bra diskussion men lite för abstrakta frågor ibland

Stort tack för din medverkan!

Havs
och Vatten
myndigheten

Kontakt: veronica.berntson@havochovatten.se